

Projecte de llei de creació del sistema de validació dels aprenentatges basats en l'experiència

Exposició de motius

El desenvolupament de les societats es fonamenta en bona part en l'educació i la formació dels seus ciutadans en les seves diferents manifestacions. L'educació contribueix a la transmissió de coneixements, de valors, de tradicions i de cultura amb la intenció de fer evolucionar i transformar les societats impactant sobre cada individu, així com sobre el conjunt de la ciutadania.

L'educació es considera, doncs, un dels eixos clau de qualsevol Estat. En el cas particular d'Andorra, concretament en l'article 20 de la Constitució, es reconeix el dret a l'educació de tots els ciutadans, la qual els ha d'orientar envers el desenvolupament ple de la personalitat i la dignitat, amb el degut respecte a la llibertat i als drets fonamentals.

L'educació és, per tant, alguna cosa més que el procés pel qual la societat transmet, de manera deliberada, organitzada i sistemàtica, els coneixements acumulats, les competències i els valors propis a les noves generacions.

També és educació la que dispensa la família i la que s'obté de les experiències personals en àmbits diversos i, per tant, té lloc al llarg de la vida i impacta en general a tot ciutadà. Aquest concepte de formació al llarg de la vida, també anomenat formació permanent, implica la concepció d'un nou univers educatiu més enllà dels circuits acadèmics proposats per l'escola o la universitat, i configura múltiples itineraris formatius oberts que prevegin les diferents oportunitats que aporta la formació formal, la informal i la no formal.

La Recomanació de la UNESCO sobre l'aprenentatge i l'educació dels adults (2015) emfatitza el concepte d'aprenentatge al llarg de la vida amb l'objectiu de garantir que tota persona adulta pugui participar en la societat i en el món del treball. Aquesta recomanació s'articula a l'entorn de tres àmbits, que són l'alfabetització i el desenvolupament d'habilitats bàsiques, la formació continuada i el desenvolupament professional i la participació activa en una àmplia gamma de temàtiques socials.

En aquesta lògica, inclusiva i universal, s'emmarquen els mecanismes i les polítiques de validació de l'experiència i de reconeixement de competències, impulsades també per organismes supranacionals com l'OCDE, la UNESCO o la Comissió Europea i que, més enllà de l'educació formal, posen en relleu la importància dels dispositius d'aprenentatge no formal i informal. Aquests dispositius amplien el dret a l'educació i representen una nova via per concretar noves polítiques igualitàries, no excloents davant les qualificacions i davant l'ocupació. Així mateix, donada la contínua expansió del coneixement i les freqüents innovacions tecnològiques, així com els nivells d'exigència professional, cada vegada més elevats, es fan necessaris sistemes de formació permanent orientats al creixement del capital humà, un concepte definit com el

coneixement que els individus adquireixen durant la seva vida i la utilització d'aquest coneixement per produir béns, serveis, idees o per construir més coneixement.

Cal dir, però, que des de l'any 2007, amb l'aprovació del Decret de modificació del Decret de creació del diploma d'ensenyament professional, s'amplien les vies d'obtenció del diploma establint un sistema de reconeixement i validació dels aprenentatges adquirits per l'experiència professional (d'ara endavant, "REVEP") en complement de la via d'obtenció del diploma per als candidats presencials o per als candidats lliures. L'any 2012 es publica el Decret de creació del diploma de batxillerat professional, que estableix com a vies d'obtenció del diploma la via del REVEP, la via dels candidats lliures i la via dels aprenents del centre de formació professional. El capítol tres d'aquest mateix Decret defineix el procés de reconeixement i la validació de l'experiència professional com la via d'obtenció del diploma de batxillerat professional que valida les competències d'una persona adquirides durant l'experiència professional en l'àmbit del diploma al qual aspira. Les competències professionals que s'han de validar es recullen en el programa de formació de cada titulació, que es publica en el decret de creació i de regulació de cada diploma.

Passats uns anys de l'aplicació del REVEP com a via d'obtenció dels títols de batxillerat professional i el diploma d'ensenyament professional, s'obre una nova reflexió que ens condueix a valorar la possibilitat de crear un sistema més ampli que no es limiti a l'ensenyament professional, sinó que faci referència al conjunt de qualificacions oficials.

L'objecte d'aquesta Llei és, doncs, la creació del sistema de validació dels aprenentatges basats en l'experiència (d'ara endavant, "VAE") com una via d'obtenció de les qualificacions oficials tenint en compte els coneixements, les habilitats i les competències que una persona ha adquirit i desenvolupat al llarg de la seva vida en contextos formals, informals i no formals.

El model definit en aquesta Llei de validació de l'experiència es fonamenta en mesures de transparència i garantia de qualitat que es basen en un Marc andorrà de qualificacions ordenat, fiable, alineat amb les exigències de l'àmbit acadèmic i professional, així com amb els estàndards de qualificació internacionals. Aquest model pretén donar oportunitats a la ciutadania aportant valor als aprenentatges adquirits en contextos diversos, ja siguin formals, no formals o informals, i donar l'oportunitat als ciutadans de seguir formant-se al llarg de la vida i, en definitiva, ampliar el capital humà de la nostra societat.

La Llei de creació del sistema de validació dels aprenentatges basats en l'experiència s'estructura en setze articles, dos disposicions transitòries i dos disposicions finals.

Els articles 1 i 2 d'aquesta Llei estableixen que el procés de VAE s'aplica a les qualificacions que formen part del repertori nacional de qualificacions i que poden acreditar una qualificació de forma parcial o completa. Igualment, es recorda que la qualificació obtinguda per la via de la VAE dona els mateixos

drets i deures que la mateixa qualificació obtinguda per la via de l'educació formal.

L'article 4 proposa definicions dels conceptes clau d'aquesta Llei per fer més comprensible la proposta.

L'article 5 especifica els requisits d'accés a la VAE i exigeix un mínim de tres anys d'experiència professional en l'àmbit de la qualificació que es pretén obtenir.

Els articles 6 a 12 de la Llei fan referència a les tres fases del procés de validació dels aprenentatges basats en l'experiència, que són la fase d'orientació, la fase d'acompanyament i la fase d'avaluació. Per a cadascuna d'aquestes fases es fa referència a les entitats encarregades d'atendre els candidats i de desenvolupar les tasques pròpies de cada fase. L'article 7 estableix que el Govern posa a disposició dels ciutadans els serveis necessaris per a la fase d'orientació. En canvi, en la fase d'acompanyament són les entitats certificadores les que han de guiar els candidats. Finalment, els articles 10, 11 i 12 fan referència a la fase d'avaluació, al jurat qualificador i a l'emissió del títol. En aquesta fase, el ministeri encarregat de l'educació s'ocupa de les convocatòries i gestiona les resolucions del tribunal qualificador.

Els darrers articles de la Llei estableixen la taxa de drets d'avaluació i la quota tributària corresponent, que s'haurà de fer efectiva en el moment de formalitzar la sol·licitud de la VAE.

Finalment, la disposició transitòria primera estableix, per les persones que a l'entrada en vigor de la Llei tenen iniciat un procés de REVEP, el termini de 2 anys per finalitzar el procés en les condicions actuals. En el mateix sentit, la disposició transitòria segona deixa el mateix termini de temps per tal que el procés REVEP per a l'obtenció dels certificats del sector de la formació professional s'adapti al que estableix aquesta Llei.

La disposició final primera encomana al Govern el desplegament reglamentari de la norma i la disposició final tercera i última estableix la data d'entrada en vigor de la Llei.

Article 1. *Objecte*

L'objecte d'aquesta Llei és definir el sistema de validació dels aprenentatges basats en l'experiència (d'ara endavant, "VAE") com a mecanisme d'obtenció de tots o una part dels referents d'una qualificació.

La qualificació obtinguda per la via de la VAE dona els mateixos drets i deures que la mateixa qualificació obtinguda per la via de l'educació formal.

Article 2. *Àmbit d'aplicació de la Llei*

L'àmbit d'aplicació és el conjunt de qualificacions incloses en el repertori nacional de qualificacions que incorporen la VAE com una via d'obtenció.

Article 3. *Principis generals*

La validació dels aprenentatges basats en l'experiència pot prendre en consideració els aprenentatges adquirits en diversos contextos, ja siguin formals, no formals i informals.

Article 4. *Definicions*

1. Validació dels aprenentatges basats en l'experiència: procés pel qual una entitat certificadora valida els resultats d'aprenentatge d'un candidat independentment del context, formal, no formal o informal, en què ha adquirit aquests aprenentatges.
2. Qualificació: qualsevol títol, diploma o certificat emès per una entitat certificadora com a resultat formal d'un procés d'avaluació i validació que acredita que un individu ha assolit un nivell determinat en termes de resultats d'aprenentatge.
3. Resultat d'aprenentatge: conjunt de descriptors definits per a cada nivell de classificació del Marc andorrà de qualificacions (MAQ) que indica el que una persona sap o sap fer i el seu nivell de desenvolupament de competències transversals.
4. Repertori nacional de qualificacions: catàleg en què figuren tots els certificats, títols, diplomes o similars emesos en territori nacional aprovats pel Govern d'Andorra.
5. Aprenentatges formals: aprenentatges que segueixen uns programes educatius específics i que es produeixen en una institució educativa. Aquests aprenentatges són intencionats i planificats i s'orienten a l'assoliment de resultats d'aprenentatge. Els aprenentatges formals donen lloc a l'atorgament d'una qualificació reconeguda per l'Estat.
6. Aprenentatges no formals: aprenentatges que es poden adquirir durant activitats intencionades i planificades, però que no són activitats d'aprenentatge formal. És, per tant, una formació organitzada però no institucionalitzada que té les característiques següents: complementarietat, opcionalitat i flexibilitat.
7. Aprenentatges informals: aprenentatges resultants de l'experiència social i del treball al llarg de tota la vida, sense ser el resultat d'un procés intencionat, organitzat ni estructurat en termes de sabers, sabers fer o competències transversals.
8. Entitats certificadores: són organismes que tenen la facultat d'acreditar els resultats d'una qualificació que forma part del repertori nacional.

Article 5. *Requisits d'accés a la VAE*

Pot sol·licitar la validació dels aprenentatges basats en l'experiència tota persona de nacionalitat andorrana o resident legalment a Andorra o transfronterera en actiu a Andorra.

Per sol·licitar la VAE, cal que la persona acrediti haver exercit, almenys durant tres anys, consecutius o de forma intermitent, una activitat en un camp relacionat amb el contingut del certificat per al qual ha fet la sol·licitud.

Article 6. *Fases del procés de VAE*

El procés de validació dels aprenentatges basats en l'experiència s'efectua en tres fases: l'orientació, l'acompanyament i l'avaluació.

Els elements constitutius de les tres fases del procés de VAE, les funcions de les entitats certificadores, el procediment per a l'acreditació, la composició i les funcions del jurat qualificador s'han de fixar per via reglamentària.

Article 7. Orientació

La primera fase del procés de VAE consisteix en una orientació en què es valora conjuntament amb el candidat la pertinença de la seva sol·licitud, se l'informa sobre les diferents fases i se'l posa en relació amb l'entitat certificadora que desenvolupa la qualificació més apropiada. Durant aquesta fase, el candidat pot ser reorientat.

El Govern posa a disposició dels ciutadans els serveis i l'estructura necessaris per al desenvolupament d'aquesta fase d'orientació.

Article 8. Procés d'acompanyament i expedient

La segona fase de la VAE consisteix a acompanyar el candidat durant el procés d'elaboració del seu expedient. Aquest acompanyament, a càrrec de l'entitat certificadora de la qualificació sol·licitada pel candidat, ha de ser específic del camp de coneixement de la qualificació.

L'expedient del candidat ha de recollir les proves dels aprenentatges adquirits al llarg de la vida que responen als criteris d'obtenció de la qualificació sol·licitada. L'estructura i la informació que ha de contenir l'expedient s'han de fixar per via reglamentària.

Article 9. Entitats certificadores

Les entitats certificadores informen els candidats dels requisits per obtenir la qualificació sol·licitada i posen a la seva disposició un servei d'acompanyament orientat a obtenir-la per la via de la VAE.

Article 10. Avaluació

La darrera fase del procés de VAE consisteix a avaluar els aprenentatges que el candidat presenta en el seu expedient amb la finalitat d'acreditar parcialment o totalment la qualificació sol·licitada pel candidat.

Els criteris d'avaluació per obtenir la qualificació sol·licitada s'estableixen a partir dels aprenentatges esperats publicats en el repertori nacional de qualificacions i han de ser públics.

El ministeri encarregat de l'educació organitza una fase d'avaluació dels aprenentatges basats en l'experiència com a mínim una vegada l'any.

Article 11. El jurat qualificador

El jurat qualificador és l'òrgan responsable d'avaluar el candidat i d'acreditar totalment o parcialment els resultats obtinguts en relació amb els aprenentatges esperats definits per a la qualificació sol·licitada.

El jurat qualificador ha d'incloure, entre altres membres, un representant del ministeri encarregat de l'educació que n'assumeix la presidència així com un representant del ministeri encarregat de l'ensenyament superior o un representant del ministeri encarregat del treball en funció de la qualificació avaluada. El jurat qualificador també ha d'incloure un docent de l'àmbit de la qualificació que, sempre que sigui possible, pertanyi a l'entitat certificadora i que no hagi participat en el procés d'acompanyament de l'expedient i una persona qualificada en la professió o en l'àmbit de la qualificació.

La resolució que emet el jurat de la VAE ha d'indicar el nom de la qualificació que l'entitat certificadora expedeix i la resolució de validació total o parcial i, en cas de validació parcial, s'hi han d'especificar les parts validades.

Article 12. *Emissió del títol*

La resolució de validació total emesa pel jurat dona dret al candidat a l'obtenció de la qualificació sol·licitada.

Article 13. *Taxa de drets d'avaluació per la VAE. Naturalesa jurídica i fet generador*

1. Es crea la taxa de la VAE.
2. La taxa de la VAE grava l'exercici del dret a obtenir l'avaluació dels aprenentatges que el candidat presenta en el seu expedient amb la finalitat d'obtenir parcialment o totalment la qualificació sol·licitada.
3. Constitueix el fet generador d'aquesta taxa l'acció de presentar la sol·licitud de la VAE susceptible d'obtenir parcialment o totalment la qualificació sol·licitada.

Article 14. *Obligats tributaris*

La persona obligada al pagament de la taxa és la persona física que sol·licita la validació dels aprenentatges basats en l'experiència per obtenir una qualificació.

Article 15. *Quota tributària*

1. La quota tributària de la taxa de drets d'avaluació és un import fix de 339,25 euros.
2. En cas que la persona avaluada obtingui una validació parcial i sol·liciti novament una avaluació, la quota tributària de la taxa de drets d'avaluació complementària és un import fix de 203,55 euros.
3. La Llei del pressupost general pot actualitzar o adequar l'import de la taxa regulada en aquesta Llei.

Article 16. *Meritació i pagament*

1. La taxa es merita en el moment de formalitzar la sol·licitud de la VAE al Servei de Tràmits del Govern.
2. El pagament de la taxa s'ha de fer efectiu en el moment de formalitzar la sol·licitud de la VAE al Servei de Tràmits del Govern, que lliura la liquidació corresponent.

Disposició transitòria primera

Els candidats que, a l'entrada en vigor d'aquesta Llei, tenen iniciat un procés de REVEP per obtenir les qualificacions del sector de la formació professional tenen dos anys per finalitzar el seu procés de conformitat amb la reglamentació

vigent en el moment d'inscriure's. Passat aquest termini els candidats podran seguir el procés adaptat a aquesta norma.

Disposició transitòria segona

El procés de REVEP actualment vigent com a via per obtenir les qualificacions del sector de la formació professional té un termini de dos anys per adaptar-se a aquesta norma, a partir de la publicació d'aquesta Llei en el BOPA.

Disposició final primera

El Govern ha de desenvolupar, en el termini màxim de dos anys, les disposicions reglamentàries previstes en aquesta Llei.

Disposició final segona. *Entrada en vigor*

Aquesta Llei entrarà en vigor l'endemà de publicar-se al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.